

DUŠAN MANZALOVIĆ

U Beogradu je 13. juna 1989. godine umro Dušan Đ. Manzalović pukovnik geodetske službe u penziji i raniji načelnik odeljenja u Vojnogeografskom institutu.

Rođen je 6. aprila 1907. godine u Kladovu. Po završenoj osnovnoj školi i šest razreda gimnazije opredelio se za vojnički poziv i 1925. godine konkuriše za Vojnu akademiju koju završava 1928. godine. Ali na tom stepenu obrazovanja Dušan se nije zaustavio, posle dve godine provedene u trupi već je 1930. godine konkurisao za Nižu vojnu geodetsku školu, koju završava 1930—1932. godine, da bi odmah nastavio školovanje i u Višoj vojnoj geodetskoj školi, koju završava s uspehom 1932—1936. godine.

Po završenom geodetskom školovanju radio je u Vojnogeografskom institutu.

Već njegov diplomski rad predstavlja značajno delo za Vojnogeografski institut. On je u poslednjoj godini školovanja odredio tri Laplasove tačke, od kojih je jedna bila krajnja zapadna tačka u gradusnom lancu duž srednje paralele 45° severne geografske širine, a druge dve takođe na istom gradusnom lancu. Rad se nije sastojao u prostom određivanju geografske dužine, širine i azimuta na ovim tačkama već i u ispitivanju instrumenata i metoda određivanja. Postignuti rezultati su po tačnosti zadovoljavali ne samo ondašnje zahteve tačnosti već su bili takvi da bi zadovoljili i današnje daleko strožije.

Najveći deo vremena pre rata Manzalović je proveo na radu u Fotogrametrijskom odeljenju gde je takođe radio na istraživačkim poslovima jer je fotogrametrija tada još bila u Institutu u ispitivanju i tu je posebno doprineo da se fotogrametrijski metod premera što racionalnije iskoristi kao osnovan metod za izradu vojnih topografskih karata.

Posle učešća u aprilskom ratu 1941. godine Manzalović je dopao zarobljeničtva i celo vreme rata 1941—1945. godine je proveo u zarobljeničtvu, gde ni tu nije zapostavio svoje stručno usavršavanje, mada u vrlo nepovoljnim životnim uslovima. Odmah po završetku rata vratio se u zemlju i već 2. jula 1945. godine je stupio ponovo u Vojnogeografski institut gde je ostao na radu sve do penzionisanja 30. septembra 1962. godine.

Posleratna delatnost Dušana Manzalovića je vrlo raznovrsna. U prvo vreme angažovan je kao nastavnik u Geodetskom vojnom učilištu, a pored toga držao je predava-

vanja i osoblju Vojnogeografskog instituta kao i predavanja na raznim kursovima iz fotogrametrije koji su organizovani u građanstvu, kao napr. na kursu za šumarske inženjere u Beogradu. Imao je solidno znanje iz fotogrametrije i pokazao posebne sposobnosti za objašnjavanje raznih tema i stekao ugled dobrog predavača koji je rado slušan, te je vrlo često tražen da u tom smislu pruži pomoć mladim stručnjacima. Za kadrove Vojnogeografskog instituta napisao je i udžbenik »Fotogrametrija« (Beograd 1956). Taj udžbenik nije koristio samo slušaocima za vreme školovanja nego da ga koriste i kasnije u toku svoje karijere kad je trebalo da polažu ispite za činove.

Kao načelnik Naučnog odeljenja u Vojnogeografskom institutu bio je angažovan na sastavljanju planova i programa za školovanje vojnih geodetskih kadrova i organizovanje nastave. Pored toga bavio se raznim problemima iz domena vojne geodetske službe. U domenu kartografije poznat je njegov rad na sadržaju i oformljenju vojnih topografskih karata, gde je takođe dao veliki doprinos svojim strpljivim i marljivim radom i upornošću na svojim ubeđenjima.

Dušan Manzalović bavio se uzgred i drugim problemima, kao napr. primenom karte u raznim domenima delatnosti. Rezultat toga njegovog rada je saopštio pod naslovom »Karta kao sredstvo za rešavanje geotektonskih problema« (Beograd 1952). Bavio se i problemom skretanja vertikalna i rezultate svoga proučavanja u tom domenu saopštio pod naslovom »Neposredno merenje komponenata skretanja vertikalna« (Zagreb 1961) što je naišlo na povoljniji prijem u inostranstvu nego u zemlji.

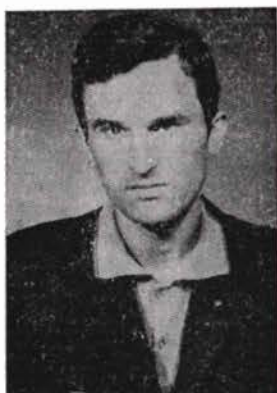
Dugi niz godina Dušan Manzalović bavio se i proučavanjem reljefa Zemljine površine, gde je došao do značajnih rezultata. Rezultate tih svojih proučavanja je saopštio u posebnoj knjizi pod naslovom »Orogeni oreoli kao osnova Zemljinog reljefa« (Beograd 1978), gde je razvio jednu specifičnu teoriju o postanku krupnijih oblika Zemljinog reljefa, kao što su planinski venci udolineo među njima. Proučavanjem geografske karte on je analizujući geološku strukturu i morfologiju Zemljinog reljefa došao do zaključka da su nabrane planine lučnog oblika i da se međusobno povezuju čineći polukružne ili kružne orogene oreole. U sredini svakoga takvog orogenog oreola nalazi se veći i manji basen a na spoljašnjem obodu oreola postoje izdužena lučna ulegnuća u obliku rova, što sve pruža utisak da su planski venci oko nekog basena postali usled tangencijalnih potisaka koji su se zrakasto prostirali iz centra basena prema njegovoj periferiji. Manzalović u svojoj studiji detaljno objašnjava proces formiranja i oblik orogenih oreola. Koristeći rezultate kartografije, geologije, geomorfologije, geotektonike i sl. došao je do saznanja da su orogeni oreoli genetska osnova Zemljinog reljefa, kao i da se svaki od njih rađao, živeo i razvijao se od embrionalnog početka do većih ili manjih dimenzija.

Na osnovu te svoje teorije dao je i predlog za određivanje geodetskim postupcima kretanja kretanja (Stokholm 1986).

Dušanu Manzaloviću su na pogrebu odale priznanje generacije vojnih geodetskih stručnjaka, s kojima je on održavao kontakt doklegod ga bolest nije savladala i oterala u krevet; njegovom smrću izgubili smo dobrog druga i vrsnog pedagoga, a njegova porodica dobrog supruga i oca troje dece.

Neka mu je slava i hvala za sve što je učinio.

N. Radošević

STJEPAN STJEPIĆ

Dvadeset drugog decembra 1988. godine u saobraćajnoj nesreći poginuo je naš kolega po struci Stjepan Stjepić, diplomirani inženjer rudarstva.

Stjepan Stjepić rođen je 05. 06. 1944. godine u rudarskom naselju Haljinići kod Kaknja, u rudarskoj porodici. Osnovnu školu završava u Haljinićima, a gimnaziju u Kaknju. Rudarski fakultet — smjer rudarska mjerenja završio je u Tuzli 1969—70. godine. Prvo zaposlenje mu je u službi za rudarska mjerenja na Rudniku kamene spli »Tušanj« u Tuzli.

Aprila 1974. godine počinje da radi na Rudarsko-geološkom fakultetu u Tuzli, kao asistent pri katedri za geodeziju i rudarska mjerenja. Kao radnik Fakulteta prisutan je na mnogim rudnicima u rješavanju rudarsko-mjeračke problematike. Uporedo sa radnim obavezama nastavlja stručno usavršavanje i magistrira 1983. godine.

Sljedeće godine izabran je za docenta na Rudarsko-geološkom fakultetu u Tuzli. Nažalost pripreme materijala za doktorsku disertaciju prekinute su zauvijek na putovanju u izvršavanju radnih zadataka.

Stjepan je bio spreman svakom priteći u pomoć, za svakoga je imao vremena, za sebe najmanje. Otišao je tiho i prerano, upravo onako kako je živio i radio, a za sobom je ostavio dubokog traga i kao čovjek i kao stručnjak na polju rudarskih mjerenja.

Sjećanja na njega ostaće trajno u svima koji su ga poznavali. Za sve što je učinio neka mu je vječna slava i hvala.

T. Šurlan, R. Vidaković

MIHAILO MIRKOVIĆ

5. decembra 1988. godine napustio nas je zauvijek Mihailo Mirković, dipl. inž. geodezije — Viši savjetnik u Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove u Titogradu.

Rodio se 21. 01. 1934. godine u selu Lješnica, S. O. Ivangrad, SR Crna Gora u siromašnoj seljačkoj porodici sa još četiri brata i četiri sestre. Ostaje bez oca u ratnom vihoru 1944. g. Čvrsta volja za školovanjem bila je jača od svih nedaća u kojima e našla njegova porodica pa posle završetka osnovne škole u rodnom selu nižu gimnaziju završava u Ivangradu 1952. g. u teškim uslovima pješačeći i do 20 km u jednom pravcu. Geodetsku tehničku školu završava u Titogradu 1957, a studije na Geodetskom odsjeku AGG Fakulteta u Beogradu 1963. godine.

Posle završetka vojne obaveze 1964. godine zapošljava se u Građevinskom kombinatu »Titograd« gdje kao inženjer vodi poslove izgradnje na mnogim značajnim objektima: HE »Mratinje«, magistralni put kroz Boku Kotorsku, Kombinat aluminijskuma i dr. 1969. godine zapošljava se kod Republičke uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove u Titogradu i vodi oblast osnovnih geodetskih radova u SRCG. Godine 1974. prelazi u Geodetski zavod Titograd na radno mjesto Tehničkog direktora Zavoda. Od 1984. do kraja 1987. godine obavlja poslove savjetnika u Geodetskom zavodu, da bi početkom 1988. g. prešao u Republičku upravu za geodetske i imovinsko-pravne poslove na radno mjesto Višeg savjetnika zaduženog za poslove nadzora na fotogrametrijskom premjeru objekata Pljevlja i Bijelo Polje.

Mihailo Mirković je kroz svoje školovanje i formiranje svoje ličnosti u praksi inženjera, rukovodioca, unosio u svoju biografiju ona obilježja koja imenujemo čojstvom i ljudskom zrelošću, poštenjem i ljudskom toplinom, osobenom skromnošću i priznatim autoritetom u svojoj profesiji. Takav je ostao do kraja svog relativno kratkog života, da bi kako je stasavao i razvijao se sve više dolazile do izražaja osobine dobrog druga i prijatelja, uglednog brata i sina nježnog roditelja i dobrog supruga. Jednom riječju izrastao je u kompletnu ljudsku ličnost, pa utoliko njegov prerani odlazak predstavlja veliki gubitak ne samo za njegovog nedoraslog sina

Balšu, kome je tek pet godina i kome je sad bio najpotrebniji, nego i za suprugu Veru i širu porodicu, zatim radnu organizaciju i na kraju društvenu zajednicu.

Pitomo selo Lješnica u dolini istoimene rijeke desne pritoke Lima bilo je ovog decembarskog dana obavijeno tugom jer je žalilo svog uglednog građanina. Porodica Mirković je bila uplakana za svojim uzornim sinom, bratom, ocem i suprugom, ali svima je bila utjeha što Mihaila Mirkovića nijesu žalili samo oni već i veliki broj njegovih kolega geodeta iz čitave Crne Gore koji su došli da ga isprate na posljednjem putu i na taj način odaju mu dužno priznanje.

Rastali smo se od njega ali ga zadržavamo u trajnoj uspomeni. Zaslužio je to po svemu onome zbog čega se pamti čovjek i njegovo djelo. Neka u periodu posle njega bude utjeha za njegove najbliže sve ono što je ostavio iza sebe i kao inženjer geodeta, i kao rukovodilac i kao uzorna glava porodice, dobar otac, suprug, sin i brat, i kao građanin svog kraja za koji je čitavog života bio vezan i iz kojeg je za vrijeme relativno kratkog života odlazio na mnoge puteve i uvijek mu se rado vraćao da bi dolaskom da sahrani svoju staru majku, ustvari napravio svoj zadnji put sa koga više povratka nema.

Ostao je da počiva tiho u svojoj rodnoj Lješnici, kao što je tiho i živio.

U ime njegovih kolega, u ime Saveza društava geodeta SRCG neka mu je vječna slava i hvala.

N. Rajović